

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 46/2011
27.5.2011

Asia: Virkasuhteen irtisanominen

Oikaisuvaatimuksen tekijä:

A

Virasto: Virasto

Päätös, johon haetaan oikaisua

Viraston päätös 24.6.2010, jolla materiaalipäällikkö A on irtisanottu virkasuhteestaan valtion virkamieslain 25 §:n 2 momentin nojalla.

Perustelut:

A on syyllistynyt työturvallisuusnäkökohtien vakavaan laiminlyöntiin ja täten työturvallisuuden vakavaan vaarantamiseen päättäessään toimittaa poliisiyksiköiden käyttöön harjoituspatruunoita, jotka Ruotsin poliisi on asettanut käyttökieltoon havaitun jälkisyttymisongelman johdosta. A ei ole pyrkinyt ottamaan selvää edellä mainitun ongelman tarkemmasta laadusta. Vahingon vaara on täten kohdistunut paitsi poliisihallinnon palveluksessa työskenteleviin poliisimiehiin, myös erityisesti aseiden käsittelijöinä kokemattomiin poliisiopiskelijoihin. Näin menetellessään A on syyllistynyt viraston ja poliisihallinnon noudattamien menettelytapojen ja toimintalinjauksien vastaiseen menettelyyn toimi-

essaan hankinnan toteuttamisen kannalta vastuullisessa asemassa. A on ohittanut vakiintuneet testauskäytännöt ja menettelytavat, joista A on vahvistanut olleensa tietoinen.

A on työskennellyt materiaalipäällikkönä 15.11.2007 lukien. Materiaalipäällikkö toimii yksikön johtotehtävissä vastaten yksikön toiminnan suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta. Osana tehtäviään A on viraston edustajana ollut yhteydessä poliisihallintoon ja sen ulkopuolisiin viranomaistahoihin sekä palveluntuottajiin sekä kotimaassa että kansainvälisesti, sekä toiminut keskuksen edustajana eri asiantuntijatyöryhmissä mm. hankinta-asiantuntijoiden verkostossa. A:lla on täten ollut sellainen asema, jossa olevalta voidaan edellyttää viraston keskeisten ohjaavien asiakirjojen ja menettelytapojen tuntemusta ja hallintaa. Lisäksi A:n on johtamiskokemuksensa ja ammattitaitonsa sekä johtoryhmjäsenyytensä perusteella tullut tietoisesti viraston ohjaavista asiakirjoista, tulossopimuksista, ohjeistuksista sekä muista asiaan liittyvistä asiakirjoista. A on itse valmistellut viraston materiaali-ohjeen sekä ollut johtoryhmätyöskentelyssä valmistelemaan tulosohtaukseen ja materiaali-ohjeeseen liittyviä asiakirjoja. A:lla on ollut asiakirjoihin esteetön pääsy. A:n on täytynyt edellä mainituista asiakirjoista tietoisena asemansa perusteella ymmärtää olevansa myös itse niitä velvollinen noudattamaan.

A on tietoisesti päättänyt jättää työturvallisuusnäkökohdat huomioimatta toimittaessaan mahdollisen vaaran aiheuttavia patruunoita hallintoon ilmoittamatta niiden laatuongelmista. A on vahvistanut päätöksen olleen tietoisien harkinnan tulos, ja tiedottamatta jättämisen tavoitteena oli välttää patruunoiden toimitusvaikeudet sekä mahdollinen Poliisihallituksen asettama käyttökielto tai käytön rajoitus erää koskien. Virasto katsoo, että A:n menettely on merkittävästi vaarantanut luottamusta paitsi hänen tehtävästä suoriutumistaan, myös virastolle kuuluvien tehtävien asianmukaista hoitoa kohtaan poliisihallinnon taholta.

Edellä kuvatun lisäksi irtisanomispäätös perustuu kokonaisarvioon tapahtuneista seikoista. Keskeistä kokonaisarvioinnissa on edellä kuvatun lisäksi se, että virasto katsoo A:n menettelyn johtaneen viraston johdon luottamuksen menettämiseen A:n kykyyn hoitaa materiaalipäällikön tehtäviä. A on osoittanut toimissaan osaamattomuutta ja taitamattomuutta, jonka valossa viraston johto ei voi luottaa hänen kykyynsä itsenäisesti vastata materiaali-palvelujen hankintatoimen johtamisesta. Virasto katsoo edellä kuvatun työturvallisuuden laiminlyönnin osalta sekä lisäksi kokonaisuutena arvioiden, A:n menettelyn muodostavan virkamieslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun erityisen painavan syyn irtisanomiselle.

Oikaisuvaatimus

Viraston päätös A:n irtisanomisesta on kumottava. A:n irtisanomisaika on pidennettävä yhdestä kuukaudesta kahteen kuukauteen.

Perustelut:

A ja samalla myös viraston johto on tullut tietoisiksi patruunaerän ylijäämän syystä 3.7.2009 täydennetyin hankintaesityksen yhteydessä. Tultuaan tietoiseksi siitä, että patruunaerä kärsi mahdollisesti jälkisyttymisongelmista, A ar-

vioi, että patruuna tulee testata ennen kuin se tuloutetaan viraston varastoon ja edelleen myyntiin. A keskusteli testaamisesta arvostetun erikoistutkija B:n, ylikonstaapeli C:n sekä viraston tuotehoitaja D:n kanssa, ja päätyi 300 patruunan testaamiseen. Patruunatestissä jokainen 300 ammutusta laukauksesta laukesi normaalisti, eikä muutakaan huomautettavaa ollut. Jälkeenpäin B ilmoitti A:lle, että oikea testimäärä olisi ollut 300 patruunan sijaan 800 patruunaa. Testin tulos meni tiedoksi myös viraston johtaja E:lle. Kun otetaan huomioon, mitä jäljempänä on todettu vastaavan patruunaerän hankinnasta joulukuussa 2008, on mahdollista, että E on ollut esteellinen tehdessään päätöksen A:n irtisanomisesta.

A:lla on ollut tiedossa se, että kyseinen patruunaerä on Ruotsissa käyttökielossa. Tarkemmin asiaan selvittäessään A kuitenkin sai selville ja tuli siihen johtopäätökseen, ettei patruunoissa välttämättä ole lainkaan vikaa. B:n arvostettu ruotsalainen kollega F on todennut, että Suomi on jo aikaisemmin ostanut itselleen näitä Ruotsissa käyttökielossa olevia patruunoita, eikä kyse ole mistään erityisestä viasta, vaan pikemminkin politiikasta. A:lla oli tiedossaan, että Suomen aiemmin Ruotsista hankkimille patruunoille oli suoritettu tehtaalla Italiassa viraston valtuuttaman ulkopuolisen tarkastajan toimesta vastaanottotarkastus, joka on pitänyt läpäistä. A oli myös tietoinen, että viraston apulaisjohtaja G:n kanta oli, ettei Suomessa ole havaittu patruunoissa ongelmia, ja myös G oli viitannut poliittiseen ongelmaan. A sai G:n 15.10.2008 kirjoittaman viestin johdosta B:ltä kommentit jälkisyntymisestä sekä erillisen aseteknisen tiedotteen asiasta. Kummassakaan asiakirjassa ei kerrota vakavasta vaarasta, vaan pikemminkin tuodaan esiin se, että kyse ei ole vakavasta vaarasta.

Virasto oli siis hankkinut vastaavia patruunoita Ruotsista joulukuussa 2008 ilman, että ruotsalaiset edes tuolloin kertoivat patruunan käyttökiellosta tai, että suomalainen käyttäjäkunta olisi reklamoinut patruunan laadusta. Mikäli patruunat olisivat aiheuttaneet väitetyn vakavan vaaran käyttäjilleen, ruotsalaiset eivät olisi myyneet patruunoita Suomelle tai olisivat ainakin kertoneet asiasta. Tämä viittaa siihen, että kyse on ollut politiikasta. Joulukuussa 2008 ostetun erän käyttökielto paljastui A:lle itselleen vasta nyt, mutta on mahdollista, että viraston johto ja ainakin apulaisjohtaja G on tiennyt asiasta, koska G kirjoittaa viestissään, ettei Suomi reagoi tilanteeseen. Asiasta ei joka tapauksessa tuolloinkaan tiedotettu loppukäyttäjii, eivätkä he reklamoineet patruunoiden laadusta.

A on edellä todettujen tietojen perusteella voinut perustellusti tehdä päätöksen, että patruunoille suoritetaan erillinen testaus, ja mikäli testissä ei ilmaannu huomautettavaa, niin patruunat tuloutetaan varastoon ja sieltä edelleen myyntiin. A:n menettely on analogisesti ollut samanlaista kuin G:n, joka on tehnyt samanlaisen johtopäätöksen kuin A. Kun asiassa ei ole näyttöä ongelmasta, niin perusteita patruunoiden myynnin tai käytön kieltämiselle ei siis ole ollut. Taustana ylijäämäerän hankkimiselle oli alun perin se, että viraston ammusvarasto oli tyhjä ja lisäämuksia tarvittiin nopeasti, eikä harjoituspatruunoita ollut saatavilla tehtaalta tarvittavalla aikataululla.

A ei ole menettelyllään ohittanut vakiintuneita testauskäytäntöjä. Patruunoille on tehty vastaanottotarkastus tehtaalla, eikä niille enää tehdä Suomessa mitään erillistä testausta. Lisäksi Suomessa testauksen tekee nimenomaan erikoistutkija B, jonka kanssa A on asiassa toiminut. B ei ole huomauttanut tai

edes myöhemmin kertonut, että hänen olisi pitänyt testata patruunat. Päinvas-
toin B on kertonut A:n nimenomaisesti pyytäneen uutta vastaanottotarkastus-
ta, mihin pyyntöön B on vastannut, ettei uusintatestiä tehdä. Virasto ei ole
esittänyt näyttöä siitä, että ohjetta tai mitä ohjeen kohtaa A olisi rikkonut. Vas-
taanottotestin uusimisen perusteista ei A:n näkemyksen mukaan ole olemas-
sa ohjeistusta.

A myöntää, että jälkisyttymisongelmasta olisi pitänyt kertoa asiakkaille. Hän
on ottanut asiasta opikseen. Tulevaisuutta ajatellen tapauksen johdosta ei tu-
lisi jäädä luottamuspulaa A:n ja viraston johdon välille. A ei ole kertonut on-
gelmasta asiakkaille siitä syystä, että A:lla ei ole ollut tiedossa varmaa tietoa
patruunan viasta, ja koska patruunan maineen yllä leijuvaa yleistä epävar-
muutta ei haluttu entisestään lisätä.

B:n mukaan jälkisytyminen ei aiheuta oleellista vaaraa, mikäli normaaleja
harjoitusten varomääräyksiä noudatetaan. Siten viraston väitettä, että A olisi
menettelyllään aiheuttanut työturvallisuuden vakavan vaarantumisen, ei voida
pitää oikeana.

A ei ole suhtautunut virheeseensä väheksyvästi. Lisäksi tulee huomioida se,
että A on ollut virkasuhteessa varsin vähän aikaa, eikä hänellä ole ollut vält-
tämättä paras mahdollinen kokemus. A:lla ei ole koulutuksellisia tai ammatil-
lista pätevyyttä ampuma-aseiden käyttöön tai ammusten ominaisuuksiin näh-
den, joten hän on ollut pitkälti sen tiedon varassa mitä asiasta on ollut saata-
villa. Kukaan ei ole huomauttanut A:ta hänen valitsemistaan tavoista koskien
patruunoiden testausta tai ylipäänsä niiden hankintaa, vaikka A on esitellyt
patruunoiden hankinnan sekä tekemänsä testituloksen viraston johdolle. A:lla
on muutoin moitteeton virkaura. Asiaa arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota
myös menettelyn laatuun. Kyse ei ole ollut tahallisesta toiminnasta, jonka tar-
koituksena olisi ollut tuottaa toisille vaaraa. On kohtuutonta olettaa, että A
pelkästään oman kokemuksensa antamien yleisvalmiuksien perusteella ilman
asianmukaista ohjeistusta päätyisi aina oikeaan ratkaisuun, etenkin kun asi-
assa on ilmennyt A:n harkintaan vaikuttaneita tekijöitä. A katsoo, että viraston
johto on ylireagoinut A:n virheeseen suojellakseen viraston mainetta luotetta-
vana tavarantoimittajana.

A on ollut virassa 15.11.2007 alkaen ja hänelle kuuluu siten virkamieslain 30
§:n 3 momentin 2 kohdan mukaan kahden kuukauden irtisanomisaika.

A on edellä todetun lisäksi arvostellut viraston menettelyä irtisanomismenette-
lyn aikana. A:ta on epäasiallisesti painostettu itse eroamaan ja häntä on lain-
vastaisesti kuultu menettelyn aikana myös epävirallisesti. Avustajalle ei varat-
tu aikaa perehtyä tapaukseen epävirallisessa kuulemismenettelyssä. A:lle tai
hänen asiamiehelleen ei ole toimitettu loppukäyttäjien tekemiä reklamaatioita
tai muuta aineistoa, jotka osoittavat millaisia valituksia patruunaerästä on tul-
lut. A:n kuulemistilaisuuden pöytäkirjan liitteisiin ei ole liitetty muilta viraston
virkamiehiltä pyydettyjä selvityksiä tai kysymyksiä.

Vastine: Viraston vastineessa on todettu muun ohella seuraavaa:

A:n irtisanomisaika perustuu valtion virka- ja työehtosopimuksen 51 §:ään, jo-
ta noudatetaan kaikissa virastoissa.

A vahvistaa oikaisuvaatimuksessaan olleensa tietoinen, että virastoon tilattaville patruunoille suoritetaan tehtaalla tarkastus erikoistutkija B:n toimesta. Nyt tilattuja patruunoita ei ole testattu tätä menettelytapaa käyttäen. Periaate ilmenee A:n itse valmisteleman viraston materiaali ohjeen (PTK-33/196/09Hab, 10.8.2009) kohdasta 2.7. A on järjestänyt patruunoille testin täysin poiketen patruunoille järjestettävistä testauksista. A on osoittanut tehtävän alaiselleen, jolla ei ole kokemusta tai minkäänlaista koulutusta patruunan laadulliseen testaukseen. Normaalin käytännön mukaan patruunan laatutestauksesta vastaa ballistiikan asiantuntija. Testi on suoritettu poikkeuksellisen pienellä otannalla, kun normaalin käytännön mukainen otanta kyseisen suuruiselle erälle olisi edellyttänyt neljä kertaa suurempaa otosta asianmukaisesti testattuna. Patruunoiden tiedossa ollut ongelma ei ole luotettavasti aistinvaraisesti arvioitavissa, mutta A:n järjestämä testi on suoritettu tiloissa, joissa ei ole minkäänlaista mittalaitteistoa patruunan laadulliseen arviointiin. Normaalin käytännön mukaan ballistista arviointia suoritetaan ainoastaan kalibroiduin mittalaitteistoin varustetulla testiradalla.

A:n valmisteluvastuulla annettu materiaali ohje määrää, että tuotteen tai erän vialliseksi havaitsemisen jälkeen oikea menettelytapa on siirtyä välittömästi reklamoimaan toimittajaa. A on tämän käytännön valmistelleena henkilönä ollut menettelystä tietoinen, eikä hän ole perustellusti voinut olla siinä käsityksessä, että vialliseksi havaittua erää tulee ryhtyä uudelleentestauksilla arvioimaan.

Patruunaerien testauksessa käytettävä menettely on sovittu viraston ja rikostutkimuslaboratorion välisessä yhteistyösopimuksessa. Kyseisessä yhteistyössä virastoa edusti A.

A ei ole oman ilmoituksensa mukaan pyrkinyt lainkaan selvittämään Ruotsin poliisin edustajien havaitsemien ongelmien tarkempaa laatua. A on ilmoittanut poikenneensa tietoisesti normaalista testausmenettelystä, koska normaalia menettelyä ei patruunoiden varastotilanteen vuoksi ollut aikaa noudattaa. Viallisten patruunoiden uudelleentestaus ei tee erästä normaalilaatuista, vaikka toistetuilla uusintatesteillä onnistuttaisiin löytämään erän joukosta pieni määrä aistinvaraisesti normaalilta vaikuttavia patruunoita. Työturvallisuusriskin muodostavan patruunaerän nimeäminen normaalilaatuiseksi tarkoitushakuisen uudelleentestauksen jälkeen on ehdottomasti vastoin viraston työturvallisuuspolitiikkaa. Erikoistutkija B on tähän syyhyn vedoten kieltäytynyt järjestämästä uusintatestausta jo kerran vialliseksi todetulle erälle. A:n järjestämä uusintatestaus tukee irtisanomispäätöstä.

Vastaanottotarkastuksen periaatteiden mukaisesti havainto turvallisuusriskin aiheuttavista patruunoista johtaa koko erän hylkäämiseen. Tämä on perusteltua muun muassa siitä syystä, ettei jokaista patruunaa ole mahdollista testata, koska testaus merkitsee kyseisen patruunan käyttämistä. Oikaisuvaatimuksen mukaan B olisi ilmaissut A:lle oikean testausmäärän olleen 800 patruunaa. Virasto ei ole tällaisesta ilmoituksesta tietoinen, vaan B on ilmoittanut testiotoksen olevan 1000 patruunaa jokaista testattavaa 250 000 patruunan erää kohden, mikä tarkoittaisi nyt kyseessä olevan 300 000 patruunan erän osalta 1 200 patruunan testauserää.

Patruunat ovat kiistatta laadultaan virheellisiä, minkä A on voinut havaita Ruotsin poliisilta haltuunsa saamasta käyttökieltopäätöksestä sekä asiaan liittyvästä kirjeenvaihdosta. A:n viittaamassa Rikspolisstyrelsenin edustajan sähköpostiviestissä käytetty ilmaisu ”politik” viittaa Ruotsin poliisin käytäntöön asettaa mahdollisen työturvallisuusrisikin muodostavat varusteet käyttökieltoon, ja olevan täten lähinnä ”työsuojelupoliittinen” ratkaisu, joka on vahvasti liitännässä patruunoiden laatuongelmiin.

Virastolla ei ollut vuoden 2008 hankinnan aikana tietoa siitä, että tuolloin lainatut patruunat olivat Ruotsissa käyttökiellossa. Tieto seikasta on saatu A:n irtisanomisen jälkeen, kun A:n hallusta on tavattu Ruotsin käyttökieltopäätös. Tiedon saamisen jälkeen myös kyseiset patruunat on kehoitettu poistamaan käytöstä ja kutsuttu takaisin viraston hävitettäväksi.

Se seikka, että jonkin tuoteryhmän varastotilanne on mahdollisesti heikko, ei muodosta poikkeustilannetta, jossa esimerkiksi laatuvaatimuksista tai työturvallisuuskäytännöistä poikkeaminen olisi ainoastaan kiireestä johtuen perusteltua. Harjoituspatruuna ei ole operatiivisessa toiminnassa tarvittava tuote, jonka saatavuuden hetkellinen heikkeneminen vaarantaisi poliisitoiminnan jatkuvuutta. Vuonna 2007 kaikki harjoituspatruunat on kutsuttu takaisin ja toimintaa on hetkellisesti jatkettu ilman harjoituspatruunoita. A on ollut tietoinen tästä takaisinkutsusta. A ei ole heikon varastosaldon ohella esittänyt muita seikkoja, jotka selittäisivät ratkaisun poiketa normaalista hankintakäytännöstä.

A on asian selvittelyjen edetessä toistuvasti ilmaissut, ettei muista tapahtumia ja ilmaissut, ettei hänellä ole käytettävissään lainkaan asiaan liittyviä asiakirjoja tai muita tietoja. Tämä osoittaa, ettei A ole millään tavoin pyrkinyt dokumentoimaan hankintapäätöstään tai sen olosuhteita. A:n hallusta on irtisanomistilanteen jälkeen tavattu asiaan merkittävästi vaikuttavia dokumentteja sekä alkuperäisiä versioita sähköpostiviesteistä, joista A on esitellyt virastolle ainoastaan katkelmia. A ei ole ennen irtisanomistaan missään vaiheessa maininnut, että Suomen poliisihallinnossa on muitakin vastaavista laatuongelmista kärsiviä patruunaeriä, vaikka A on asian selvittelyn yhteydessä väistämättä tullut tietoiseksi viraston suhtautumisesta työturvallisuusongelmaan, kun tiedossa olleet erät on kutsuttu takaisin ja luvattu korvata yksiköille.

A:n esittämä apulaisjohtaja G:n viesti ei ole laadittu nyt kyseessä olevia patruunaeriä koskien, koska viesti on lähetetty 15.10.2008 ja mainitut patruunaerät on tuloutettu varastoon 2.9.2009 eli lähes vuosi ennen nyt kyseessä olevien patruunoiden suomeen saapumista. Viesti on lähetetty myös jo ennen Ruotsin poliisiin 16.10.2008 asettamaa käyttökieltoa. G:n esittämä kommentti liittyy erikoistutkija B:n kollegoineen käymään keskusteluun siitä, tulisi-ko koko harjoituspatruunatyypin asettaa käyttökieltoon. A:n viittaamissa G:n sähköpostiviestissä sekä erikoistutkija B:n tiedotteissa ei ole kummassakaan viitattu nyt kyseessä oleviin patruunoihin. A on muun muassa kuulemistilaisuudessaan vahvistanut tienneensä, että jälkisyttymisongelma saattaa aiheuttaa esine- tai henkilövahinkoja. Virasto on pyytänyt asiassa lausunnon Poliisiammattikorkeakoulun edustajalta, jonka näkemyksen mukaan jälkisyttyminen voi aiheuttaa lausunnossa kuvatulla tavalla vaaratilanteita käyttäjälle tai muille käyttötilanteessa läsnä oleville mm. hallitsemattoman vahingonlaukauksen ja sirpalevaaran vuoksi. Erityistä vaaraa lausunnossa katsotaan aiheutuvan, mikäli käyttäjä on kokematon. Nyt tarkastellusta 300 000 patruunasta 200 000 on toimitettu Poliisiammattikorkeakoululle, jossa merkittävin käyttäjä-

ryhmä ovat aseiden käsittelyssä harjaantumattomat poliisiopiskelijat. A ei ole millään lailla tiedottanut nyt käsiteltävänä olevien erien ongelmista, vaan on pyrkinyt salaamaan seikan loppukäyttäjältä toimitusten edistämiseksi. Menettely ei ole perusteltavissa sillä olettamalla, että mahdolliset loppukäyttäjälle aiheutuneet fyysiset vammat eivät olisi A:n arvion mukaan olleet laadultaan vakavia.

Ruotsissa havaitun ongelman laajuuden osalta virasto viittaa vastineeseen liitettyyn Ruotsin poliisilehdessä julkaistuun tiedotteeseen käyttökiellosta sekä uutisointiin käyttökiellosta. Yksin Tukholman alueella patruunat ovat vaurioitaneet 447 asetta.

Virasto on vastaanottanut reklamaatioita Ruotsista hankittuja eriä koskien alkuvuoden 2010 aikana Helsingin poliisilaitokselta, Poliisiammattikorkeakoululta sekä muun turvallisuusviranomaisen edustajalta. A on ollut näistä reklamaatioista tietoinen ja läsnä johtoryhmän kokouksessa 17.5.2010, jossa niitä on käsitelty. Kuten A on voinut kokouksessa havaita, reklamaatioaineistoa on jouduttu turvaluokittelemaan johtuen käyttötilanteen ja käyttäjärühmän luonteesta.

A ei ole osoittanut suhtautuneensa virheeseensä vakavasti, vaan on muun muassa pitänyt työturvallisuuden vaarantumista vähäpätöisenä sekä asian kannalta käytännössä merkityksettömänä asiana. Virasto on pyytänyt poliisihallituksen rikostorjuntaosastoa selvittämään A:n menettelyä muun muassa siltä osin, kun poliisiyksiköitä on erehdytetty hankkimaan täydellä hinnalla heikkolaatuista, käyttökiellossa olevaa patruunaa. Rikostorjuntaosasto on toimittanut asian keskusrikospoliisin selvittäväksi, joka on käynnistänyt esitutkinnan. Virastolla on siten muun muassa näistä syistä perusteltu syy olla luottamatta A:n edellytyksiin vastata poliisin materiaalihankintojen työturvallisuudesta ja laadunvalvonnasta erityisesti huomioiden materiaalipäällikön organisatorinen asema sekä itsenäisten hankintavaltuuksien laajuus.

A:n aiempaa virkauraa ei voida oikaisuvaatimuksessa todetulla tavalla pitää moitteettomana, vaan hänen toiminnassaan on ollut tarkemmin vastineesta ilmeneviä muitakin puutteita.

Johtaja E:n väitetty esteellisyys

Ylikonstaapeli C on lähettänyt koeammuntaa koskevan muistion tiedoksi myös johtaja E:lle sähköpostitse saatesanoilla ”Moi, liitteessä muistio Ruottista saaduille patruunoille tehdyistä toimenpiteistä”. Muistio ei sisällä kannanottoa jälkisyttymisongelmaan tai Ruotsin poliisin asettaman käyttökiellon asianmukaisuuteen taikka mainintoja näistä seikoista. A:n mukaan sähköpostin sanojen ”Ruottista saatujen” olisi tullut ilmaista E:lle, että kyseessä ovat Ruottista aiemmin ilmaiseksi saadut, ei ostamalla saadut, patruunat. Kuitenkaan aiemminkaan Ruotsista hankitut patruunat eivät olleet ostamalla saatuja, vaan lainattuja. E on aiemmin hyväksynyt vuonna 2008 Ruotsista saapuneen patruunaerän, mutta ei ole ollut tietoinen erän olleen Ruotsissa käyttökiellossa. Oikaisuvaatimuksen liitteeksi merkinnällä ”oma liite 3” otetut asiakirjat eivät muodosta asiakirjakokonaisuutta, vaikka ne on virheellisesti sellaisena esitetty. Viraston diaarinumerolla PTK-301/08Had merkitty, 9.12.2008 päivätty asiakirja on pituudeltaan yhden sivun mittainen, eikä se sisällä lainkaan liitettä. Siihen oikaisuvaatimuksessa liitetty muut asiakirjat eivät ole asiakirjan liit-

teitä, eikä niitä ole esitelty varsinaisen asiakirjan allekirjoituksen yhteydessä. Osaa ei ole toimitettu viraston tietoon lainkaan.

A ei ole edes väittänyt esitelleensä hankintaa tai teettämänsä testausta itse viraston johdolle. A katsoo johdon tulleen tietoiseksi testauksesta yksinomaan hänen alaisensa lähettämän sähköpostisaatteen sanaparin ”Ruottista saatu-
jen” johdosta.

Vastaselitys:

A on vastaselityksessään todennut muun muassa seuraavaa:

A luopuu kahden kuukauden irtisanomisaikaa koskevasta vaatimuksestaan, mutta pitäytyy muilta osin oikaisuvaatimuksessaan. A sai juuri ennen irtisanomista Ruotsista aiempaan hankintaan liittyvän käyttökieltopäätöksen. Kaikki Ruotsin ostamat harjoituspatruunat on testattu Italiassa Ruotsin toimesta samoin kuin muidenkin Pohjoismaiden tehtaalta ostamat patruuna. Testimenetelmät ovat samat niin Suomeen kuin Ruotsiin. Tehtaalla on joka tapauksessa ollut testeissä mukana Pohjoismaainen asiantuntija. Virasto on saanut hyväksytyt testiraportit kaikista nyt käsiteltävänä olevista harjoituspatruunoista Ruotsista patruunalähetysten mukana. Raporteissa ei ollut B:n sähköpostitse antaman vastauksen mukaan mitään vikaa. Viraston testausmenettelyn ehdottomuutta vastaan puhuvana seikkana on todettava keväällä 2010 toimitettu harjoituspatruunaerä, jonka viraston kehittämispäällikkö, ylikomisario H hyväksyi, ja josta johtaja E oli tietoinen. Tämä tilaus perustui pelkästään Italiasta saatuihin testiraportteihin, jotka KRP:n B tarkasti Suomessa. Pohjoismaista edustusta ei tällöin ollut paikalla tehtaalla Italiassa.

Vaikka apulaisjohtaja G:n viesti ei välttämättä koske nyt kyseessä olevia patruunaeriä, kertoo viesti joka tapauksessa sen, miten Ruotsi suhtautui patruunoihin. Suomi otti asian selvästi rauhallisemmin, eikä nähnyt tarvetta luopua koko patruunatyypistä tai laittaa patruunaa käyttökieltoon.

Johtoryhmän kokouksessa 17.5.2010 H luki kokouksen lopuksi Helsingin poliisilaitoksen ”tiedoksiannon” koskien harjoituspatruunoita. A kysyi erikseen, onko kyseessä reklamaatio. H vastasi, että ei ole, vaan asia on virastolle vain tiedoksi. A ei ole koskaan nähnyt kyseistä asiakirjaa. Muita vastineessa mainittuja reklamaatioita ei kokouksessa edes luettu tai käsitelty. Olisi A:n oikeusturvan mukaista julkaista tällaiset reklamaatiot kun niihin vedotaan.

Ruotsin nyt kyseessä olevaa erää koskevassa käyttökieltopäätöksessä ei ole eritelty vikoja. Mitään testiraporttia tai dokumenttia ei ole A:n käsityksen mukaan olemassa. Erä on laitettu Ruotsissa käyttökieltoon poliittisin perustein. A halusi ylimääräisessä testauksessa saada selville, toimiiko harjoituspatruuna. B:ltä tullut tieto puoltaa A:n tekemää johtopäätöstä. B ei ole missään vaiheessa kertonut, että patruunat olisivat vaarallisia tai tuonut esille sitä, että A olisi tekemässä ison virheen hankkiessaan niitä harjoituspatruunoiksi. B on tuolloin selvästikin pitänyt A:n menettelyä pikemminkin asiallisena kuin vääränä. Missään vaiheessa B ei ole ilmoittanut A:lle, ettei tämän tekemä testi ole luotettava. A on luottanut B:hen, ja juuri siksi kysellyt tältä asioita. B:kään ei ole ollut tietoinen, että patruunoissa olisi todellisia laatuongelmia. B:n sähköpostin mu-

kaan kyse ei ole patruunan laadusta vaan siitä, että Ruotsi on asettanut sen käyttökieltoon, mikä ei viittaa tässä tapauksessa laatuun.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain 11 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava palveluksessaan olevia virkamiehiä tasapuolisesti niin, ettei ketään perusteettomasti aseteta toisiin nähden eri asemaan syntyperän, etnisen alkuperän, kansallisuuden, sukupuolen, sukupuolisen suuntautumisen, uskonnon, vakaumuksen, vammaisuuden, iän taikka poliittisen tai ammattiyhdistystoiminnan taikka muun näihin verrattavan seikan vuoksi

Valtion virkamieslain 14 §:n 2 momentin mukaan virkamiehen on käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla.

Valtion virkamieslain 25 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen ei saa irtisanoa virkasuhdetta virkamiehestä johtuvasta syystä, ellei tämä syy ole erityisen painava.

Asiakirjoista saatava selvitys

A on viraston (jäljempänä virasto) palveluksessa materiaalipäällikkönä toimiessaan tehnyt päätöksen 300 000 harjoituspatruunaerän hankkimisesta Ruotsin poliisilta. Patruunat on asetettu Ruotsissa käyttökieltoon syyntymisen viivästymisen vuoksi. Patruunoista on maksettu ainoastaan rahtikustannukset ja ne on kirjattu vastaanotetuksi Suomeen 2.9.2009. Patruunat on myyty normaali tuotteen hinnalla viraston asiakkaille kertomatta mahdollisista laatuongelmista.

A on käynyt sähköpostikirjeenvaihtoa Keskusrikospoliisin erikoistutkija B:n kanssa 19.5. – 8.6.2009 harkitessaan patruunaerän hankintaa Ruotsista. A on B:lle 9.5.2009 lähettämässään sähköpostiviestissä tiedustellut mahdollisuutta hankkia Ruotsista patruunoita ja sitä, olisiko Italiassa patruunoille tehty hyväksyty tarkastus riittävä. B on kehottanut A:ta hankkimaan Ruotsista patruunoiden vastaanottotarkastuspöytäkirjat. A on asiakirjoja Ruotsista saatuun tiedustellut asiaa uudelleen 5.6.2009 B:ltä, jolloin B on vastannut, ettei tiedä, kannattaako patruunoita hankkia. B on arvellut, ettei patruunoiden suoritusarvoissa varmaan ole mitään ongelmaa, vaan ongelma syntyy siitä, jos patruunat ovat Ruotsissa käyttökiellossa. B on tiedustellut käyttökiellosta Ruotsista F-nimiseltä henkilöltä, joka on 6.6.2009 B:lle toimittamassaan sähköpostiviestissä todennut erän olevan Ruotsissa käyttökiellossa. F on kuitenkin edelleen todennut, että patruunat ovat samoja, joita Suomi on ostanut Ruotsista jo aiemmin. F on lisäksi todennut, että ”Problemet med dem är att det är ”politik” med just dom här. De är varken bättre eller sämre än några andra patroner från .” B on toimittanut F:n viestin A:lle 8.6.2009. Ruotsin Poliisiylivalituksen 16.10.2008 tekemästä, käyttökieltoa koskevasta päätöksestä, ei ilmene tarkemmin käyttökiellon syy. A on tehnyt 18.6.2009 esityksen ylijäämä-

sen patruunaerän hankkimisesta Ruotsin poliisilta vastu rajoitussitoumuksella, jonka on hyväksynyt apulaisjohtaja G.

Ylikonstaapeli C:n 10.6.2010 päiväämään selvityksen mukaan Ruotsin poliisilta F:ltä on A:n kesäloman aikana tullut ohjeistus täydentää A:n aiemmin toimittamaa asiakirjaa maininnalla patruunoiden mahdollisesta laatuongelmasta. C on tehnyt 3.7.2009 täydennetyn esityksen, jossa todetaan viraston olevan tietoinen, että Ruotsi on luokitellut patruunat viivästyneen syttymisen vuoksi viallisiksi. Täydennyksen on hyväksynyt apulaisjohtaja G.

G:n 14.6.2010 allekirjoittaman selvityksen mukaan A on ottanut häneen yhteyttä kesäkuussa 2009 kertoen, että hänellä on mahdollisuus ottaa ilmaiseksi Ruotsista 300 000 kpl erä harjoitusammuksia, jotka Ruotsi on hylännyt nalliongelmiensa vuoksi. G on allekirjoittanut A:n esittelystä sitoumuksen, jossa Rikspolisstyrelsen vapautetaan kaikesta vastuusta kyseisen patruunaerän käytön suhteen. Edelleen G on tietoisena siitä, että A haluaa vastaanottaa kyseisen erän, allekirjoittanut ylikonstaapeli C:n hänelle esittelemän vakuutuksen, jossa todetaan viraston olevan tietoinen siitä, että Ruotsin poliisi on luokitellut kyseisen ammuserän vialliseksi havaittujen viivästyneiden sytytysten vuoksi.

A on määrännyt patruunaerät testattavaksi siten, että 300 000 patruunan erästä on ammuttu 300 koelaukausta. Testauksen on A:n käskystä suorittanut hänen alaisensa ylikonstaapeli C Kouvolan poliisiaseman ampumaradalla. Testauksen tuloksista 26.8.2009 päivätyn muistion mukaan koeammunnassa jokainen patruuna laukesi normaalisti, eikä huomautettavaa ilmennyt. Muistio on lähetetty tiedoksi muun muassa johtaja E:lle. Muistiossa ei ole mainintaa siitä, että kyseinen patruunaerä on syttymisongelman vuoksi käyttökiellossa Ruotsissa.

Keskusrikospoliisin laboratorionjohtaja, professori K:n ja erikoistutkija B:n 7.6.2010 päivätyn lausunnon mukaan Ruotsin poliisi tarjosi 9 mm x 19 – kaliberin myrkyttömällä nallilla ladattua sekundalaatuista harjoituspatruunaerää ilmaiseksi virastolle vuonna 2009. Tarjouksesta ilmoitettiin A:lle. Patruunat oli aiemmin hyväksytysti vastaanottotarkastettu Rikspolisstyrelsen'in toimesta tehtaalla Italiassa, mutta myöhemmin patruunaerässä havaittiin syttymättömiä ja viiveellä syttyviä patruunoita. Tämä johdosta Ruotsi oli poistanut kyseisen erän käytöstä. A kysyi erikoistutkija B:n mielipidettä tarjouksesta ja hänelle ilmoitettiin seuraavaa:

- patruunat ovat sekunda. Mikäli ne otetaan vastaan, ne tulisi jakaa yksiköille ilmaiseksi tai kuljetuskustannuksia vastaan.
- mahdollisten viivästyneiden syttymisten aiheuttama vahingonvaara patruunan lauetessa aseensa ulkopuolella on olemassa, mutta vaaran suuruutta oli mahdoton täsmällisesti arvioida.
- patruunoiden vastaanotto ja jakelu on viraston asia.

Edelleen lausunnon mukaan B on vastannut kieltävästi A:n pyyntöön suorittaa patruunoille uusi vastaanottotesti. B totesi, ettei sekunda muutu testaamalla priimaksi. Ehdotukseen siitä, että viraston toimesta suoritettaisiin jonkinlainen toiminnallisen luotettavuuden ampumatesti, B totesi sen olevan mahdollinen, mutta epäili testin lopputuloksen todistusvoimaa. Keskusrikospoliisilla ei ole

tietoja viraston ja Rikspolisstyrelsenin välisestä kirjeenvaihdosta, eikä se osallistunut asian käsittelyyn edellä todettua enempää.

A on antanut viraston johdon 18.5.2010 esittämän selvityspyynnön johdosta samana päivänä vastauksen, jossa hän on todennut muun muassa, ettei patruunoiden ostajille kerrottu mahdollisista laatuongelmista, koska patruunat olivat käyttökelpoisia harjoituskäyttöön ja erillinen hinnoittelu tai maininta olisi saattanut hankaloittaa toimituksia.

Erikoistutkija B:n laatimassa 10.12.2008 päivätyssä aseteknisessä tiedotteessa todetaan muun muassa, että ”harjoituspatruunat on otettu erityisen tarkastelun kohteeksi. Pohjoismaiden yhteinen tutkinta on käynnistetty ja saadaan suoritettua ennen joulua. Arvioitaessa tilanteen vakavuutta olisi otettava huomioon muun muassa se, että ongelmat eivät aiheuta oleellista vaaraa, mikäli normaaleja harjoitusten varomääräyksiä suojalaseista ja –liiveistä noudatetaan.”

Poliisiammattikorkeakoulun asetekniikan ja voimankäytön opettaja L:n 30.9.2010 päivätyn lausunnon mukaan patruunan jälkisyttyminen on tapahtuma, jossa patruunan nalli tai ruuti syttyy normaalia myöhemmin. Myöhästynyt syttyminen johtuu viallisesta tai vioittuneesta nallista tai ruudista. Virheellisesti toimiva nalli tai ruuti voi aiheuttaa syttymisen selvällä viiveellä, jopa useita sekunteja laukaisusta. Jälkisyttymistilanteessa on vaara, että aseenkäyttäjä on jo ehtinyt tajuamaan aseessa olevan jotain vikaa, kun liipaisinta on vedetty ja ehtinyt aloittamaan häiriön poiston. Tällöin on mahdollista, että aseeseen piippu ei ole enää täysin toivottuun suuntaan ja luoti osuu tarkoittamattomaan kohteeseen. Jälkisyttyminen voi tapahtua myös juuri, kun aseelle tehdään häiriönpoistoa ja patruuna on jo poistumassa patruunapesästä. Tällöin patruunan hylsy saattaa revetä ja aiheuttaa sirpalevaaran aseeseen käyttäjälle tai vieressä olevalle. Tilanteessa on riski silloin, kun ampuja ei ole tottunut (jälkisyttymiseen), hänen toimintaansa ja reaktiotaan ei voi täysin ennustaa. Siitä voi siten aiheutua vaaratilanteita. Tilanne on sitä vaikeampi ennustaa, mitä kokemattomampi aseeseen käsittelijä on, kuten poliisikokelas. Riski siitä, että aseeseen käyttäjä on esimerkiksi ehtinyt kääntää asetta tarkoittamattomaan suuntaan, on tuolloin olemassa.

Virasto on aiemmin joulukuussa 2008 hankkinut lainana Ruotsista vastaavia ylijäämäpatruunoita. A on myös tuolloin esitellyt hankinnan 9.12.2008 vastuunrajoitussitoumuksella, jonka johtaja E on hyväksynyt. Asiakirjassa ei ole mainintaa käyttökiellosta tai mahdollisesta laatuongelmasta.

Oikeudellinen arviointi

Kuulemista koskevat väitteet

Virkamieslautakunta ei ole toimivaltainen tutkimaan oikaisuvaatimuksessa esitettyjä kanteluluontoisia väitteitä.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Virasto on siten voinut kuulla A:ta epävirallisesti asian selvittämistarkoituksessa ennen irtisanomistoimenpiteisiin ryhtymistä, eikä virasto ole näin menetellessään toiminut vastoin virkamiesten

tasapuolisen kohtelun periaatetta. Myöskään se, ettei A:n avustaja ole saanut mielestään riittävästi perehtyä asiaan ennen epävirallista kuulemistilaisuutta, ei merkitse, että asiassa olisi menetelty lainvastaisesti.

Hallintolain 34 §:n 1 momentin mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun ja saman lain 36 §:n mukaan asianosaiselle on toimitettava kuulemisen kohteena olevat asiakirjat alkuperäisinä tai jäljennöksinä taikka varattava muutoin tilaisuus tutustua niihin.

Oikaisuvaatimuksen mukaan A:n kuulemistilaisuudesta laadittuun pöytäkirjaan ei ole liitetty viraston muilta virkamiehiltä pyytämiä selvityspyynnöitä ja heille esitettyjä kysymyksiä. A:n osalta vastaavat selvityspyynnöt on liitetty pöytäkirjaan. A ei ole oikaisuvaatimuksen mukaan saanut myöskään tutustua loppukäyttäjien tekemiin reklamaatioihin tai muihin patruunaerästä tulleisiin valituksiin. Mainitut asiakirjat eivät kuitenkaan ole sellaisia selvityksiä, jotka voivat vaikuttaa tämän irtisanomisasian ratkaisuun, kun otetaan huomioon asiassa hankitun selvityksen laajuus ja kokonaisuus. Kuuleminen ei siten ole tapahtunut lainvastaisella tavalla sillä perusteella, ettei virasto ole toimittanut A:lle kyseisiä asiakirjoja.

Johtaja E:n esteellisyyttä koskeva väite

A on oikaisuvaatimuksessaan katsonut, että E on ollut esteellinen tekemään hänen irtisanomisistaan koskevan päätöksen, koska E on hyväksynyt aiemmin vuonna 2008 tehdyn patruunahankinnan. Myös tuolloin hankitut patruunat ovat kuuluneet Ruotsissa käyttökieltoon asetettujen patruunaerien joukkoon. A on itse esitellyt myös kyseisen hankinta-asian ja todennut, ettei hän tuolloin tiennyt käyttökiellosta. A:n mukaan on kuitenkin mahdollista, että viraston johto on tiennyt asiasta. E:n A:n esittelystä hyväksymässä hankinta-asiakirjassa ei ole mainintaa käyttökiellosta tai patruunoiden laatuongelmasta. A ei ole esittänyt sellaisia seikkoja, joiden perusteella E:n olisi edellä todetusta huolimatta katsottava olleen tietoinen patruunaerän käyttökiellosta Ruotsissa.

Nyt kyseessä olevalle patruunaerälle A:n aloitteesta suoritettujen koeammunnan tuloksista laadittu muistio on toimitettu tiedoksi E:lle. Muistiosta ei ilmene, että patruunaerä on asetettu Ruotsissa käyttökieltoon jälkisyttymisongelmien vuoksi, eikä E:n voida katsoa yksinomaan kyseisen muistion perusteella olleen tietoinen A:n hankkimien patruunaerän viallisuudesta.

E ei ole ollut esteellinen osallistumaan A:n irtisanomisesta koskevan asian käsittelyyn ja päätöksen tekemiseen oikaisuvaatimuksessa esitetyillä perusteilla.

Irtisanomisperusteen laillisuus

A on kiistatta päättänyt hankkia Ruotsin poliisilta 300 000 kappaleen erän harjoituspatruunoita, joiden hän on tiennyt olevan Ruotsissa jälkisyttymisongelman vuoksi käyttökiellossa. A on oman selvityksensä mukaan päättänyt kuitenkin asiaa selvitettyään siihen, ettei patruunoissa edellä todetusta huolimatta ole välttämättä lainkaan vikaa. A on vedonnut käsityksensä tueksi erityisesti erikoistutkija B:n ruotsalaiselta kollegaltaan F:ltä saamaan sähköpostiviestiin.

A on tulkinut viestiä niin, ettei patruunoissa ole erityistä vikaa, vaan kyse on poliittisesta ongelmasta. Tätä käsitystä on A:n mukaan tukenut myös viraston apulaisjohtaja G:n 15.10.2008 kirjoittama sähköpostiviesti. Kyseinen viesti ei kuitenkaan ole esitetyn selvityksen perusteella koskenut välttämättä nyt kyseessä olevaa patruunaerää, koska G on kirjoittanut viestin jo ennen Ruotsin asettamaa käyttökieltoa. A:lla on kertomansa mukaan ollut päätöstä tehdessään käyttävissään myös B:n kommentit jälkisyttymisongelmasta ja asetekninen tiedote asiasta. Viimeksi mainituissa asiakirjoissa on todettu, etteivät ase- tehtaan patruunoissa yleisesti havaitut ongelmat aiheuta oleellista vaaraa, mikäli normaaleja harjoitusten varomääräyksiä suojalaseista ja -liiveistä noudatetaan.

A ei ole selvittänyt, että hänellä olisi ollut hankintapäätöstä tehdessään käytettävissään nyt kyseessä olevan patruunaerän kohdalla Ruotsissa havaittujen ongelmien kannalta oleellisia testaus- tai muita tietoja, joiden perusteella hän olisi voinut arvioida, että patruunat ovat käyttökelpoisia, eikä niiden käytöstä aiheudu vaaraa. Sitä A:n esittämää seikkaa, että Ruotsin poliisi on toimittanut patruunat Suomelle, ei ole pidettävänä osoituksena patruunoiden turvallisuudesta, kun otetaan huomioon hankinnan vastikkeettomuus sekä Ruotsin poliisin edellyttämä vastuunrajoituslauseke ja sen täydennys. A:n on esitetyn selvityksen perusteella katsottava tehneen hankintapäätöksen puutteellisten tietojen perusteella. Hän on ollut materiaalipäällikkönä yksin vastuussa hankintapäätöksen valmistelusta ja tekemisestä. A:n menettelyä on pidettävä erityisesti hankinnan laatu huomioon ottaen harkitsemattomana ja moitittavana. Kuitenkaan yksinomaan hankintapäätöksen tekeminen ei ole vaarantanut työturvallisuutta.

Asiassa on kiistanalaista se, onko A laiminlyönyt noudattaa viraston vakiintuneita testauskäytäntöjä ja menettelytapoja. Viraston mukaan normaalissa hankintamenettelyssä tilattaville harjoituspatruunoille suoritetaan tehtaalla viraston valtuuttaman ulkopuolisen tahon eli erikoistutkija B:n toimesta vastaanottotarkastus. Nyt kyseessä olevalle erälle ei ole suoritettu vastaanottotarkastusta, koska patruunat eivät ole olleet alun perin viraston tilaamia. Viraston käsityksen mukaan A:n olisi tullut noudattaa valmistelemansa materiaali-ohjeen kohtaa 2.7, jonka mukaan vastaanottotarkastus tehdään ennalta sovituin menettelyin. Ohjeessa viitattu menettely on viraston mukaan sovittu viraston ja Keskusrikospoliisin rikostutkimuslaboratorion välisessä yhteistyösopimuksessa. Virasto ei ole esittänyt kyseistä sopimusta taikka muutenkaan selvittänyt sopimuksen sisältöä virkamieslautakunnalle. A ei ole oman käsityksensä mukaan laiminlyönyt noudattaa viraston ohjeistusta, koska sellaista ei hänen mukaansa ole tällaista tilannetta varten annettu. Virkamieslautakunta katsoo, ettei esitetyn selvityksen perusteella ole mahdollista arvioida sitä, onko A menetellyt asiassa vastoin viraston ohjeita tai vakiintuneita menettelytapoja.

A on selvityksensä mukaan päätenyt teettämään hankkimilleen patruunoille oman testin erikoistutkija B:n, ylikonstaapeli C:n ja tuotehoitaja D:n kanssa käymiensä keskustelujen pohjalta. Erikoistutkija B on lausuntonsa mukaan kieltäytynyt suorittamasta patruunaerälle A:n ehdottamaa vastaanottotestausta ja lisäksi B on epäillyt viraston mahdollisesti itse suorittaman testauksen todistusvoimaa. A:n suorituttamaa testiä ei ole pidettävä luotettavana, kun otetaan erityisesti huomioon viraston selvitys siitä, ettei jälkisyttyminen ole luotettavasti arvioitavissa aistinvaraisin menetelmin. A:n suorittama testaus ei

siten tue A:n käsitystä patruunoiden vaarattomuudesta ja käyttökelpoisuudesta. A:lla ei selvityksensä mukaan ole koulutuksellista tai ammatillista pätevyyttä ampuma-aseiden käyttöön tai ammusten ominaisuuksiin nähden. Kun otetaan kuitenkin huomioon, että kysymys on ollut laadultaan sellaisista tuotteista, joiden hankkimisessa ja edelleen toimittamisessa voidaan edellyttää erityistä varovaisuutta, ei vetoaminen yksinomaan tietämättömyyteen ja taitamattomuuteen ole virkamiehen vastuuta harkittaessa riittävää. A:n on, hänen virka-asemansa ja toimivaltuutensa huomioon ottaen, voitu edellyttää tuntevan, miten patruunoiden käyttökelpoisuus ja turvallisuus tulee luotettavasti varmistaa.

A on testitulokset saatuaan päättänyt toimittaa patruunat poliisiyksiköille täydellä hinnalla siitä huolimatta, että hän on saanut patruunat Ruotsista vastikkeetta vain rahtikuluja vastaan. Edelleen hän on päättänyt, ettei loppukäyttäjille tiedoteta patruunoissa Ruotsissa todetuista ongelmista. Viraston esittämän asiantuntijalausannon perusteella jälkisyntyminen voi aiheuttaa sirpalevaaran aseiden käyttäjälle tai vieressä seisovalle henkilölle, ja riski on suurempi aseiden käytössä kokemattomien henkilöiden kuten poliisikokelaiden kohdalla. Nyt kyseessä olevasta erästä suurin osa on toimitettu harjoituspatruunoiksi Poliisiammattikorkeakoululle, mistä syystä A:n on katsottava menettelyllään vaarantaneen vakavasti yksilöiden työturvallisuuden. A:lta on voitu hänen asemansa ja toimivaltuutensa huomioon ottaen edellyttää, että hän viimeistään ennen patruunoiden edelleen toimittamista selvittää, voivatko patruunat vaarantaa kokemattomien poliisikokelaiden työturvallisuuden. A:n menettely osoittaa erityistä piittaamattomuutta työturvallisuudesta.

A:lla on viraston materiaalipäällikkönä laajat ja itsenäiset toimivaltuudet hankintojen toteuttamisessa. Ampuma-aseisiin liittyvät hankinnat ovat työturvallisuuden kannalta merkittäviä ja vaativat siksi erityistä tarkkuutta ja harkintakykyä. Siitä huolimatta, että A:n menettelyssä on ollut osittain mahdollisesti kokemattomuudesta johtuvaa harkitsemattomuutta, hän on kuitenkin tietoisella menettelyllään vaarantanut edellä todetulla tavalla vakavasti yksilöiden työturvallisuuden.

Kun otetaan huomioon A:n vastuullinen asema, laajat toimivaltuudet ja se, että hän on menettelyllään vaarantanut vakavasti asiakkaiden työturvallisuuden, hän on tämän yksittäisen tapahtuman johdosta menettänyt sen luottamuksen, joka hänen asemassaan olevalta virkamieheltä on voitava edellyttää. Virastolla on ollut erityisen painava syy hänen irtisanomiselleen.

Päätös

Virkamieslautakunta hylkää A:n oikaisuvaatimuksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 14 § ja 25 § 2 momentti
Hallintolaki 28 § 1 momentti 3 ja 7 kohdat

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Elina Ranz

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Jukarainen ja jäsenet Paanetoja, Äijälä, Isomäki ja M. Nieminen sekä varajäsenet Janas, Heljasvuo ja Tarnanen.